

LECTIO DIVINA

SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Jn 12,20-33

Nagyböjt 5. vasárnap („B” év)

*Ha majd fölmagasztalnak a földről,
mindenkit magamhoz vonzok*

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent János könyvéből

Ha majd fölmagasztalnak a földről, mindenkit magamhoz vonzok

Abban az időben: Azok között, akik felzarándokoltak, hogy az ünnepen imádják Istent, volt néhány görög is. Ezek odamentek Fülöphöz, aki a galileai Betsaidából származott, és kérték: „Uram, látni szeretnénk Jézust.” Fülöp elment, és szólt Andrásnak. Aztán András és Fülöp elmentek, és megmondták Jézusnak. Jézus ezt válaszolta: „Eljött az óra, hogy megdicsőüljön az Emberfia. Bizony, bizony, mondom nektek: ha a búzaszem nem hull a földre, és el nem hal, egyedül marad, ha azonban elhal, sok gyümölcsöt hoz. Aki szereti életét, elveszíti azt, de aki gyűlöli életét ebben a világban, az megmenti azt az örök életre. Aki nekem szolgál, kövessen engem, és ahol én vagyok, ott lesz a szolgálóm is. Aki nekem szolgál, azt becsülni fogja az Atya. Most megrendült a lelkem. Mit is mondjak? Atyám, szabadíts meg ettől az órától? De hiszen éppen ezért az óráért jöttem. Atyám, dicsőítsd meg nevedet!”

Erre hang hallatszott az égből: „Megdicsőítettem, és ismét megdicsőítem.” A tömeg, amely ott állt, ennek hallatára azt gondolta, hogy mennydörgött. Mások így vélekedtek: „Angyal beszélt vele.” Jézus megmagyarázta nekik: „Nem miattam hallatszott ez a hang, hanem miattatok. Ítélet van most a világon. Most vetik ki ennek a világnak a fejedelmét. Én pedig, ha majd fölmagasztalnak a földről, mindenkit magamhoz vonzok.” Ezt azért mondta, hogy jelezze: milyen halállal fog meghalni.

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

²⁰ Ἦσαν δὲ Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ.

Azok közül, akik felmentek, hogy imádják (Istent) az ünnepen, volt pedig néhány görög.

²¹ οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἡρώτων αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν.

Ezek tehát odamentek a galileai Betsaidából származó Fülöphöz és kérték őt mondva: „Uram, látni akarjuk Jézust.”

²² ἔρχεται ὁ Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ.

Jön Fülöp és mondja Andrásnak: jön András és Fülöp és mondják Jézusnak.

²³ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων· Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

Jézus pedig feleli nekik mondva: „Eljött az óra, hogy megdicsőüljön az Emberfia.

²⁴ ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει.

Bizony, bizony mondom nektek, ha a földbe hullott búzaszem nem hal meg, maga egyedül marad, ha viszont meghal, sok termést hoz.

²⁵ ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.

Aki szereti az életét, elveszíti azt és aki gyűlöli az életét ezen a világon, az örök életre fogja megőrizni azt.

²⁶ ἐὰν ἐμοί τις διακονῇ ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐὰν τις ἐμοὶ διακονῇ τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.

Ha valaki nekem szolgál, engem kövessen, és ahol én vagyok, ott lesz az én szolgálóm is: ha valaki nekem szolgál, azt tisztelni fogja az Atya.

²⁷ Νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται, καὶ τί εἶπω; πᾶτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης; ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην.

Most megrendült a lelkem és mit mondjak? Atyám, szabadíts meg ettől az órától? De ezért jöttem, ezért az óráért.

²⁸ πᾶτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω.

Atyám, dicsőítsd meg a nevedet!” Jött tehát egy hang az égből: „Meg is dicsőítettem, ismét meg is fogom dicsőíteni.”

²⁹ ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἐστὼς καὶ ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι ἄλλοι ἔλεγον Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν.

A tömeg tehát, amely ott állt és hallotta, mondta, hogy mennydörgés volt, mások mondták: „Angyal szólt hozzá.”

³⁰ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Οὐ δι’ ἐμὲ ἢ φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δι’ ὑμᾶς.

Felelt Jézus és mondta: „Nem miattam volt ez a hang, hanem miattatok.

³¹ νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου, νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω·
Most van ennek a világnak az ítélete, most fog kiűzetni kívülre ennek a világnak a fejedelme.

³² καὶ γὰρ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτὸν.

És én, ha felemeltetem a földről, mindenkit magamhoz fogok vonzani.”

³³ τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.

Ezt pedig mondta jelezve, hogy milyen halállal fog (szükségszerűen) meghalni.

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

²⁰ ERANT AUTEM GRAECI QUIDAM EX HIS, QUI ASCENDERANT, UT ADORARENT IN DIE FESTO;

²⁰ **Azok között, akik felzarándokoltak, hogy az ünnepen imádják az Istent, volt néhány görög is.**

²⁰ Azok között, akik fölmentek, hogy imádkozzanak az ünnepen, volt néhány görög is.

²⁰ **Azok közt, akik fölzarándokoltak, hogy az ünnepen imádják Istent, volt néhány görög is.**

²⁰ *Néhány görög is vala azok között, a kik felmenének, hogy imádkozzanak az ünnepen:*

²⁰ Néhány görög is volt azok között, akik felmentek, hogy imádkozzanak az ünnepen.

²¹ HI ERGO ACCESSERUNT AD PHILIPPUM, QUI ERAT A BETHSAIDA GALILAEAE, ET ROGABANT EUM DICENTES: “DOMINE, VOLUMUS IESUM VIDERE”.

²¹ **Ezek Fülöphöz fordultak, aki a galileai Betszaidából származott, és kérték: „Uram, látni szeretnénk Jézust.”**

²¹ Ezek odamentek Fülöphöz, aki a galileai Betsaidából volt, és kérték őt: »Uram, látni szeretnénk Jézust!«

²¹ ***Ezek Fülöphöz fordultak, aki a galileai Betsaidából származott, és kérték: „Uram, látni szeretnénk Jézust.”***

²¹ *Ezek azért a galileai Bethsaidából való Filephez menének, és kérék őt, mondván: Uram, látni akarjuk a Jézust.*

²¹ Ezek odamentek Fülöphöz, aki a galileai Betsaidából való volt, és ezzel a kéréssel fordultak hozzá: – Uram, Jézust szeretnénk látni.

²² VENIT PHILIPPUS ET DICIT ANDREAE; VENIT ANDREAS ET PHILIPPUS ET DICUNT IESU.

²² **Fülöp elment, és szólt Andrásnak. Aztán András és Fülöp odamentek és elmondták Jézusnak.**

²² Fülöp elment és szólt Andrásnak, mire András és Fülöp elmentek, és szóltak Jézusnak.

²² ***Fülöp Andráshoz ment és megbeszélte vele. Aztán András és Fülöp megmondták Jézusnak.***

²² *Megy vala Filep és szóla Andrásnak, és viszont András és Filep szóla Jézusnak.*

²² Fülöp elment, és szólt Andrásnak, majd András és Fülöp elment, és szólt Jézusnak.

²³ IESUS AUTEM RESPONDET EIS DICENS: “VENIT HORA, UT GLORIFICETUR FILIUS HOMINIS.

²³ **Jézus ezt válaszolta: „Elérkezett az óra, amikor megdicsőül az Emberfia.**

²³ Jézus ezt felelte nekik: »Eljött az óra, hogy az Emberfia megdicsőüljön.

²³ ***Jézus így válaszolt: „Eljött az óra, mikor megdicsőül az Emberfia.***

²³ *Jézus pedig felele nekik, mondván: Eljött az óra, hogy megdicsőíttessék az embernek Fia.*

²³ Jézus így válaszolt nekik: – Eljött az óra, amikor megdicsőíttetik az Emberfia.

²⁴ AMEN, AMEN DICO VOBIS: NISI GRANUM FRUMENTI CADENS IN TERRAM MORTUUM FUERIT, IPSUM SOLUM MANET; SI AUTEM MORTUUM FUERIT, MULTUM FRUCTUM AFFERT.

²⁴ **Bizony, bizony, mondom nektek: ha a búzaszem nem hull a földbe, és nem hal el, egymaga marad, de ha elhal, sok termést hoz.**

²⁴ Bizony, bizony mondom nektek: ha a földbe hullott gabonaszem meg nem hal, egymaga marad, de ha meghal, sok termést hoz.

²⁴ ***Bizony, bizony mondom nektek: ha a búzaszem nem esik földbe és el nem hal, egyedül marad; de ha elhal, sok termést hoz.***

²⁴ *Bizony, bizony mondom néktek: Ha a földbe esett gabonamag el nem hal, csak egymaga marad; ha pedig elhal, sok gyümölcsöt terem.*

²⁴ Bizony, bizony, mondom nektek: ha a földre hullott búzaszem meg nem hal, egymaga marad; de ha meghal, bőséges termést hoz.

²⁵ QUI AMAT ANIMAM SUAM, PERDIT EAM; ET, QUI ODIT ANIMAM SUAM IN HOC MUNDO, IN VITAM AETERNAM CUSTODIET EAM.

²⁵ **Aki szereti életét, az elveszíti, de aki gyűlöli életét ebben a világban, az megmenti az örök életre.**

²⁵ Aki szereti életét, elveszíti azt, és aki gyűlöli életét ezen a világon, megőrzi azt az örök életre.

²⁵ ***Aki szereti életét, elveszíti azt; aki viszont gyűlöli életét e világon, megmenti azt az örök életre.***

²⁵ *A ki szereti a maga életét, elveszti azt; és a ki gyűlöli a maga életét e világon, örök életre tartja meg azt.*

²⁵ Aki ragaszkodik életéhez, elveszíti azt; aki pedig nem ragaszkodik életéhez e világon, örök életre őrzi meg azt.

²⁶ SI QUIS MIHI MINISTRAT, ME SEQUATUR, ET UBI SUM EGO, ILLIC ET MINISTER MEUS ERIT; SI QUIS MIHI MINISTRAVERIT, HONORIFICABIT EUM PATER.

²⁶ **Aki nekem szolgál, az engem kövessen, s ahol én vagyok, ott lesz a szolgám is. Aki nekem szolgál, azt megtiszteli az Atya.**

²⁶ Aki nekem szolgál, kövessen engem, és ahol én vagyok, ott lesz a szolgám is. Azt, aki szolgál nekem, meg fogja tisztelni az Atya.

²⁶ ***Aki szolgálni akar nekem, kövessen: ahol én vagyok, ott lesz az én szolgám is. Aki nekem szolgál, azt megtiszteli az Atya.***

²⁶ *A ki nékem szolgál, engem kövessen; és a hol én vagyok, ott lesz az én szolgám is: és a ki nékem szolgál, megbecsüli azt az Atya.*

²⁶ Ha valaki nekem szolgál, engem kövessen; és ahol én vagyok, ott lesz a szolgám is. Ha valaki nekem szolgál, azt megbecsüli az Atya.

²⁷ NUNC ANIMA MEA TURBATA EST. ET QUID DICAM? PATER, SALVIFICA ME EX HORA HAC? SED PROPTEREA VENI IN HORAM HANC.

²⁷ **Megrendült a lelkem. Mit is mondjak: Atyám, szabadíts meg ettől az órától? De hiszen éppen ezért az óráért jöttem.**

²⁷ Most megrendült a lelkem. Mit is mondjak? Atyám, ments meg engem ettől az órától? De hiszen ezért jöttem, ezért az óráért.

²⁷ ***Most mélyen megrendült a lelkem. Mit is mondjak? Hogy szabadíts meg attól az órától, Atyám?***

²⁷ *Most az én lelkem háborog; és mit mondjak? Atyám, ments meg engem ettől az órától. De azért jutottam ez órára.*

²⁷ Most megrendült a lelkem, és nem tudom, mit mondjak. Atyám, vezess engem az üdvösség re ettől az órától fogva! Bizony, éppen ezért jutottam el eddig az óráig!

²⁸ PATER, GLORIFICA TUUM NOMEN!”. VENIT ERGO VOX DE CAELO: “ET GLORIFICAVI ET ITERUM GLORIFICABO”.

²⁸ **Atyám, dicsőítsd meg nevedet!” Erre szózat hallatszott az égből: „Megdicsőítettem és ezután is megdicsőítem.”**

²⁸ Atyám, dicsőítsd meg nevedet!« Erre szózat hangzott az égből: »Már megdicsőítettem, és újra meg fogom dicsőíteni.«

²⁸ ***De hiszen éppen azért az óráért jöttem! Atyám, dicsőítsd meg nevedet.” Erre szózat hallatszott az égből: „Megdicsőítettem és továbbra is megdicsőítem.”***

²⁸ *Atyám, dicsőítsd meg a te nevedet! Szózat jöve azért az égből: Meg is dicsőítettem, és újra megdicsőítem.*

²⁸ Atyám, dicsőítsd meg Neved! Erre hang hallatszott az égből: – Már megdicsőítettem, és még meg is fogom dicsőíteni.

²⁹ TURBA ERGO, QUAE STABAT ET AUDIERAT, DICEBAT TONITRUUM FACTUM ESSE; ALII DICEBANT: “ANGELUS EI LOCUTUS EST”.

²⁹ **A nép, amely ott ácsorgott, ennek hallatára azt gondolta, hogy mennydörgött. Mások így vélekedtek: „Angyal beszélt vele.”**

²⁹ Az ott álló tömeg, amely ezt hallotta, azt mondta, hogy mennydörgés volt. Mások így szóltak: »Angyal beszélt hozzá.«

²⁹ ***Az ott álló nép ennek hallatára azt gondolta, hogy mennydörgött. Mások azonban megjegyezték: „Angyal beszélt vele.”***

²⁹ *A sokaság azért, a mely ott állt és hallotta vala, azt mondá, hogy mennydörgött; mások mondának: Angyal szólt néki.*

²⁹ A körülöttük álló sokaság hallotta ezt. Azt mondogatták, hogy mennydörgés volt; mások viszont így szóltak: „Egy angyal szólt hozzá.”

³⁰ RESPONDIT IESUS ET DIXIT: “NON PROPTER ME VOX HAEC FACTA EST SED PROPTER VOS.

³⁰ **Jézus megmagyarázta nekik: „Nem miattam hallatszott ez a szózat, hanem miattatok.**

³⁰ Jézus azt felelte: »Nem miattam hangzott el ez a szózat, hanem miattatok.

³⁰ **Jézus fölvilágosította őket: „Nem értem hallatszott ez a szózat, hanem tiértetek.**

³⁰ *Felele Jézus és monda: Nem én érettem lőn e szó, hanem ti érettetek.*

³⁰ Jézus így válaszolt: – Nem értem hallatszott ez a hang, hanem értetek.

³¹ NUNC IUDICIUM EST HUIUS MUNDI, NUNC PRINCEPS HUIUS MUNDI EICIETUR FORAS;

³¹ **Ítélet van most a világon. Most vetik ki ennek a világnak a fejedelmét.**

³¹ Ítélet van most e világ felett, most fogják kivetni ennek a világnak a fejedelmét.

³¹ ***Ítélet van most e világon, most vetik ki e világ fejedelmét.***

³¹ *Most van e világ kárhoztatása; most vettetik ki e világ fejedelme:*

³¹ Most van az ítélet e világ fölött, most vetik ki e világ fejedelmét.

³² ET EGO, SI EXALTATUS FUERO A TERRA, OMNES TRAHAM AD MEIPSUM”.

³² **Én meg, ha majd fölmagasztaltatom a földről, mindenkit magamhoz vonzok.”**

³² Én pedig, ha majd felmagasztalnak a földről, mindent magamhoz vonzok.«

³² ***Én pedig, ha fölmagasztalnak a földről, mindent magamhoz vonzok.”***

³² *És én, ha felemeltetem e földről, mindeneket magamhoz vonzok.*

³² Én pedig, amikor felemelnék a földről, magamhoz vonzok minden embert.

³³ HOC AUTEM DICEBAT SIGNIFICANS, QUA MORTE ESSET MORITURUS.

³³ **Ezt azért mondta, hogy jelezze: milyen halállal hal meg.**

³³ Ezt azért mondta, hogy jelezze, milyen halállal fog meghalni.

³³ ***E szavakkal akarta jelezni, milyen halállal hal meg.***

³³ *Ezt pedig azért mondá, hogy megjelentse, milyen halállal kell meghalnia.*

³³ Ezt azért mondta, hogy jelezze, milyen halállal fog meghalni.

1.3. BEHATÁROLÁS

János Jézus jeruzsálemi bevonulását követően (Jn 12,12-19) írja le ezt az epizódot (Jn 12,20-33), amely része a Messiásról folytatott beszélgetésnek az Úr és a nép között (Jn 12,18-36).

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Az evangélista hangsúlyozza, hogy

- Fülöp és András között szoros barátság van: mind a ketten Betsaidából származnak (a szó jelentése: a „halász háza”) (Jn 1,44; Jn 12,21). Továbbá ők az első meghívottak (Andrást a keresztény hagyomány az első meghívottnak is nevezi), illetve az első Jézus-követők között vannak (Jn 1,39.46). A csodálatos kenyér- és halszaporításnál őket külön megemlíti az evangélista (Jn 6,5-9). S ebben a perikópában Fülöp először Andrásához fordul a görögök kérése kapcsán, majd vele együtt mennek el Jézushoz (Jn 12,22). Mindezzel János egyrészt azt tanítja, hogy az Úr mindenkit meghív a követésére, másrészt pedig azt, hogy ha együttműködünk Jézussal, akkor az isteni Mester nagy dolgokat visz végbe bennünk és általunk mások javára is.

- Nyitottnak kell lennünk az érdeklődők felé, és készen kell állnunk arra, hogy ne magunkhoz, hanem Jézus Krisztushoz vezessük el őket. Nem mi adjuk meg az emberek kérdéseire, problémáira a választ, hanem az Úr. Jézus követői vagyunk.

- Csak az tudja megláttatni, megismertetni másokkal Jézust, aki maga is látja, ismeri az isteni Mestert. Csak az tud hitelesen beszélni Krisztusról, aki maga is beszélget vele, aki maga is személyes barátságot ápol vele.

- A keresztre feszített, de feltámadt Jézus jelképesen az a búzaszem, amely a földbe hullva meghal, de sok termést hoz. Ő arra hív, hogy kövessük és szolgáljuk őt hűségesen, s megígéri az örök élet boldogságát.

- Jézus az Atyával való bensőséges szeretetkapcsolatából merít erőt, s ennek fényében hirdeti meg szeretetének szelíd erejét, amivel mindenkit magához fog vonzani. A kereszten megdicsőülő Jézus Krisztus ereje és hatalma legyőzi a bűnt és a halált.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

Κύριε, θέλωμεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν (*Kürrie, thelomen ton Jészún idejn*): Uram, látni akarjuk Jézust (Jn 12,21)

A „látni” ige a János-evangéliumban nem csupán fizikai látást, hanem a látó és a meglátott személy közötti bensőséges kapcsolatot is kifejezi. Mivel Istent senki sem látta, ezért a Fiú az, aki kinyilatkoztatja őt (Jn 1,18).

Jézus az első érdeklődő tanítványoknak, akik közül András az egyik, és akik azt kérdezik tőle, hogy hol lakik (Jn 1,38), azt válaszolja: „Gyertek, lássátok meg!” (Jn 1,39).

Hasonlóan Fülöp, miután találkozott az Úrral, aki arra hívta meg, hogy kövesse őt (Jn 1,43-44), Nátánaél ezekkel a szavakkal hívja el a Mesterhez: „Gyere és láss!” (Jn 1,46). A „jönni” és a „látni” kifejezések tehát kezdettől fogva a Krisztus-követés szavai János evangéliumában, kifejezik azt, hogy Jézust követni egy dinamikus, személyes folyamatot jelent, amely az egész embert meghatározza és átalakítja. Csírájában ez jelenik meg a görögök kérésében is, akik azért mennek Fülöphöz, mert látni szeretnék az Urat, vagyis szeretnék megismerni (Jn 12,21). Ezt finoman a „mennni” ige is jelzi, amivel az evangélista hangsúlyozza, hogy először Fülöp Andráshoz, majd pedig ketten együtt Jézushoz mennek (Jn 12,22).

Továbbá megállapíthatjuk azt is, hogy Fülöp apostol, akihez azzal a kéréssel fordulnak a görögök, hogy látni szeretnék Jézust (Jn 12,21), később maga kéri az Úrtól, hogy mutassa meg az apostoloknak az Atyát (Jn 14,8). Az isteni Mester pedig azt válaszolja neki, hogy: „Aki engem látott, az Atyát is látta.” (Jn 14,9) Fülöpön keresztül hangsúlyozza tehát az evangélista, hogy aki látja Jézust, az látja az Atyát is, vagyis a Fiú által és a Fiúban kapcsolatba kerül az Atyával is (Jn 14,9).

Végül a „látni” ige a János-evangéliumban jelzi Mária Magdolnának és az apostoloknak a feltámadt Úrral való találkozását is, amit örömmel hirdetnek meg mint a húsvéti örömhír első tanúi (Jn 20,18.20.25).

πάτερ (Páter): Atyám! (Jn 12,27-28)

Ez a kifejezés kilencszer fordul elő János evangéliumában, és mindegyik alkalommal Jézus szólítja meg így Istent. Ezzel jelzi az evangélista a Fiú és az Atya közötti mély, bensőséges szeretetkapcsolatot. Ez a szó a Mester imádságában hangzik el, amellyel bizalommal fordul az Atyához: Lázár feltámasztása kapcsán hálát adva neki (Jn 11,41), majd a görögök kérését követően (Jn 12,27-28), végül pedig főpapi imájában közvetlenül elfogatása előtt (Jn 17,1.5.11.21.24-25). Mindezekben a szavakban felcsillan Jézus húsvétjának a fénye, aki kereszthalálával megdicsőíti az Atyát, aki pedig Jézus Krisztus feltámasztásával megdicsőíti a Fiút.

ἐλκύσω πρὸς ἐμαυτὸν (helküszó prosz emauton): magamhoz fogok vonzani (Jn 12,32)

Az Újszövetségben legtöbbször ebben az evangéliumban találkozunk ezzel a szóval (a nyolcból öt alkalommal), amit az evangélista elsősorban Jézus és Péter kapcsán használ. Az Úr esetében spirituális értelemben jelenik meg e kifejezés, aki azt tanítja, hogy senki sem tud Jézushoz menni, ha az Atya nem vonza őt (Jn 6,44). Továbbá a Mester azt mondja, hogy miután felfeszítik őt a keresztre és feltámad, ő mindenkit magához fog vonzani (Jn 12,32). Ez az ige tehát a keresztény élet misztériumáról szól: az Atya gyengéd erejével: Szentlelkével vonz bennünket Fiához, aki pedig a kereszten kinyilvánított szelíd szeretetével magához vonz minket.

Péterrel kapcsolatban pedig a szó fizikai jelentését domborítja ki az evangélista, aki elbeszéli, hogy az apostol kardot ragad, amikor Mesterét elfogják (Jn 18,10), később pedig a csodálatos halfogáskor a feltámadt Úr parancsára kivonja a halakkal teli hálót (Jn 21,6.11). Az apostolnak ezek a cselekedetei a keresztre feszített, de feltámadt Jézus Krisztussal való találkozását is szimbolizálják, amely során átformálódik, megtér Simon

Péter, aki már nem kardot, hanem hálót vesz a kezébe, hogy hirdesse a húsvéti örömhírt minden embernek, az egész világnak, amit a háló jelképez.

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok János evangéliumán belül

Jn 1,14 S az Ige testté lett, és közöttünk élt. Láttuk dicsőségét, az Atya Egyszülöttének dicsőségét, akit kegyelem és igazság tölt be.

Jn 1,40 A kettő közül, aki János szavára követte, az egyik András volt, Simon Péter testvére.

Jn 1,43-44 Másnap Galilea felé tartva találkozott Fülöppel. Felszólította: „Gyere és kövess!” Fülöp Betsaidából, András és Péter városából való volt.

Jn 1,51 Bizony, bizony, mondom nektek: Látni fogjátok, hogy megnyílik az ég, s az Isten angyalai föl- s leszállnak az Emberfia fölé.

Jn 3,14 Amint Mózes fölemelte a kígyót a pusztában, úgy fogják fölemelni az Emberfiát is.

Jn 5,37 Tehát maga az Atya tesz mellettem tanúságot, aki küldött. Ám ti sem szavát nem hallottátok, sem színét nem láttátok.

Jn 8,28 Jézus mégis folytatta: „Amikor majd fölmagasztaltatik az Emberfia, megtudjátok, hogy én vagyok, s hogy semmit nem teszek magamtól, hanem azt hirdetem, amire Atyám tanított.”

Jn 8,54 Jézus így válaszolt: „Ha én dicsőíteném meg magam, mit sem érne a dicsőségem. Atyám dicsőít meg, akiről azt mondjátok ugyan, hogy Istenetek”

Jn 9,39 Jézus pedig azt mondta: „Azért jöttem a világba, hogy ítéletet tartsak, hogy akik nem látnak, azok lássanak, és akik látnak, azok vakok legyenek.”

Jn 11,33 Amikor látta, hogy sírnak, Jézus lelke mélyéig megrendült.

Jn 11,42 Tudom, hogy mindig meghallgatsz. Csak a köröttem álló nép miatt mondtam, hogy higgyék: te küldtél engem.

Jn 13,1 Húsvét ünnepe előtt történt: Jézus tudta, hogy elérkezett az óra, amikor a világból vissza kell térnie az Atyához, mivel szerette övéit, akik a világban maradtak, mindvégig szerette.

Jn 13,21 E szavak után Jézusnak mélyen megrendült a lelke, s megerősítette: „Bizony, bizony, mondom nektek: Egyikőtök elárul.”

Jn 13,31-32 Amikor elment, Jézus beszélni kezdett: „Most dicsőül meg az Emberfia, s az Isten is megdicsőül benne. Ha megdicsőül benne az Isten, az Isten is megdicsőíti saját magában, hamarosan megdicsőíti.

Jn 14,3 Ha aztán elmegyek, és helyet készítek nektek, újra eljövök, és magammal viszlek benneteket, hogy ti is ott legyetek, ahol én vagyok.

Jn 14,30 Már nem beszélek soká nektek, mert közeleg a világ fejedelme. Rajtam nincs hatalma.

Jn 16,11 Az ítéletről, mivel a világ fejedelme ítélet alá esett.

Jn 16,21 Az asszony is szomorú, aki szül, mert elérkezett az órája. Amikor azonban megszületik a gyermeke, azon való örömében, hogy ember született a világra, nem gondol többé a gyötrelmeire.

Jn 17,1 E szavak után Jézus az égre emelte tekintetét, és így imádkozott: „Atyám, elérkezett az óra. Dicsőítsd meg Fiadat, hogy Fiad is megdicsőítsen téged.

Jn 17,4-5 Én megdicsőítettelek a földön: a feladatot, amelynek az elvégzését rám bízta, elvégeztem. Most te is dicsőíts meg, Atyám, magadnál: részesíts abban a dicsőségben, amelyben részem volt nálad, mielőtt a világ lett.

Jn 17,24 Atyám, azt akarom, hogy akiket nekem adtál, ott legyenek velem, ahol vagyok, s lássák dicsőségemet, amelyben részesítettél, mivel már a világ teremtése előtt szeretted.

Jn 18,11 Jézus rászólt Péterre: „Tedd hüvelyedbe kardodat! Ne ürítsem ki a kelyhet, amelyet az Atya adott nekem?”

Jn 21,19 E szavakkal jelezte, hogy milyen halállal dicsőíti majd meg Istent.

Szinoptikus párhuzamok

Mt 17 Az égből szózat hallatszott: „Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik.”

Mt 10,39 Aki meg akarja találni életét, elveszíti; aki azonban elveszíti értem életét, az megtalálja.

Mt 16,21 Ettől kezdve Jézus jelezni kezdte tanítványainak: Jeruzsálembe kell mennie, sokat kell szenvednie a vénektől, a főpapoktól és az írástudóktól, megölik, de harmadnap feltámad.

Mt 16,24-25 Ezután Jézus így szólt tanítványaihoz: „Aki követni akar, tagadja meg magát, vegye fel keresztjét és kövessen. Aki meg akarja menteni életét, elveszíti, aki azonban értem elveszíti, az megtalálja.”

Mt 26,38 „Halálosan szomorú a lelkem – mondta nekik. – Maradjatok itt és virrasszatok velem!”

Mk 1,11 Szózat is hallatszott az égből: „Te vagy az én szeretett Fiam, benned telik kedvem.”

Mk 8,35 Mert aki meg akarja menteni életét, elveszíti. Aki elveszíti értem és az evangéliumért, az megmenti életét.

Mk 9,7 Ekkor felhő ereszkedett alá, s árnyéka rájuk vetődött. A felhőből szózat hallatszott: „Ez az én szeretett Fiam, őt hallgassátok!”

Mk 14,34 Majd így szólt hozzájuk: „Halálos szomorúság fogta el lelkemet. Maradjatok itt és virrasszatok!”

Lk 3,22 és a Szentlélek galamb alakjában leszállt rá. Szózat is hallatszott az égből: „Te vagy az én szeretett Fiam, benned telik kedvem.”

Lk 9,24 Mert aki életét meg akarja menteni, elveszíti. Aki meg elveszíti értem az életét, az megmenti.

Lk 9,35 A felhőből szózat hallatszott: „Ez az én választott Fiam, őt hallgassátok!”

Lk 10,18 Így válaszolt nekik: „Láttam a sátánt: mint a villám, úgy bukott le az égből.”

Lk 17,33 Aki folyvást azon fáradozik, hogy életét megmentse, elveszíti, aki ellenben elveszíti, az megmenti.

Lk 22,40-46 Amikor odaért, kérte őket: „Imádkozzatok, nehogy kísértésbe esetek!” Aztán odébbment, úgy egy kőhajításnyira, és térdre borulva imádkozott: „Atyám, ha akarsz, kerüljön el ez a kehely! De ne az én akaratom teljesüljön, hanem a tied!” Megjelent neki az égből egy angyal, és megerősítette. Halálfélelem kerítette hatalmába, és még buzgóbban imádkozott. Verejtéke mint megannyi vércsepp hullott a földre. Aztán

abbahagyta az imát, és visszament a tanítványokhoz. Azok közben elaludtak bánatukban. Rájuk szólt: „Miért alusztok? Keljetek fel és imádkozzatok, nehogy kísértésbe essetek!”

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Ter 21,17a Isten meghallotta a gyermek hangját, s az Isten angyala az égből megszólította Hágárt és azt mondta

Jób 37,5 Isten engedi, hogy lássunk csodás, nagy dolgokat, nagy tetteket művel, amiket nem értünk.

Zsolt 6,4 A lelkem mélyen megrendült. Uram, meddig késlekedel?

Zsolt 22,20-24 Ne maradj hát távol, Uram, te vagy segítségem, siess mentésemre! Mentsd meg lelkemet a kardnak életől, a kutyák karmából ragadd ki életemet! Szabadíts ki az oroszlán torkából, védj meg engem, szegényt, a tulkok szarvától! Nevedet hirdetni fogom testvéreim előtt, és a közösségben dicsőítlek téged. Ti, akik félitek az Urat, áldjátok, Jákob fiai, magasztaljátok! Félje őt Izrael minden törzse!

Zsolt 31,10 Könyörülj rajtam, Uram, tele vagyok félelemmel, tekintetem komor a gondtól, testem, lelkem összetörve.

Zsolt 42,5.11 A szívem megdobbán, ha arra gondolok, hogyan vonultam be a fönséges sátorba, az Úr házába, ujjongás és énekszó közepette a vidám ünnepi közösséggel. (...) A velőmbé hatol, ha ellenségeim gúnyolódnak, ha naponta mondják: „Hol maradt Istened?”

Iz 53,10-12 Úgy tetszett az Úrnak, hogy összetöri a szenvedéssel. Ha odaadja életét engesztelő áldozatul: látni fogja utódait, hosszúra nyúlik élete, és teljesül általa az Úr akarata. „Majd ha véget ér lelkének gyötrelme, látni fogja a világosságot, és megelégedés tölti el. Szenvetésével sokakat megigazultakká tesz szolgám, mivel gonoszságaikat magára vállalta. Ezért osztályrészül sokakat adok neki, és a hatalmasok lesznek a zsákmánya, amiért életét halálra adta, és a gonosztevők közé sorolták, noha sokak vétkeit hordozta, és közben imádkozott a bűnösökért.”

ApCsel 23,9 Nagy láрма keletkezett. A farizeusok pártjához tartozó írástudók közül néhányan fölemelkedtek, és hevesen tiltakoztak: „Semmi rosszat nem találtunk ebben az emberben. Hátha lélek vagy angyal szólt hozzá?”

Róm 3,19 Mi azonban tudjuk, hogy amit a törvény mond, azokra vonatkozik, akik a törvénynek alá vannak vetve. Tehát némuljon el minden száj, és az egész világ vallja magát Isten előtt bűnösnek.

Róm 14,9 Krisztus ugyanis azért halt meg és támadt fel, hogy halottnak, élőnek ura legyen.

1Kor 2,6 A tökéletesek körében azonban mi is bölcsességet hirdetünk. Nem ennek a világnak a bölcsességét, sem az e világ pusztulásra ítélt fejedelmeit

1Kor 15,36 Ostoba! Amit elvetsz, nem hajt csírá, hacsak el nem rothad.

2Kor 4,4 Az ilyen hitetleneknek az e világ istene elvakította értelmüket, hogy az Isten képmásának, Krisztusnak dicsőségéről szóló evangélium világossága ne ragyogjon fel nekik.

Zsid 5,7-8 Földi életében hangosan kiáltozva, könnyek között imádkozott s könyörgött ahhoz, aki meg tudta menteni a haláltól, és hódolataért meghallgatásra talált. Annak ellenére, hogy ő volt a Fiú, a szenvedésből engedelmisséget tanult.

Jel 1,10a Az Úr napján elragadtatásba estem.

Jel 12,9.11 Levetették a nagy sárkányt, az ősi kígyót, aki maga az ördög, a sátán, aki tévútra vezeti az egész világot. A földre vetették, s vele együtt letaszították angyalait is. (...) De legyőzték a Bárány vérével és tanúságuk szavával, s nem kímélték életüket mindhalálig.

Jel 20,1-6 Aztán láttam, hogy egy angyal szállt alá a mennyből, a mélység kulcsa volt nála, és nagy láncot tartott a kezében. Megragadta a sárkányt, az őskígyót, vagyis az ördögöt, a sátánt, és ezer évre láncra verte. Letaszította a mélységbe, bezárta, és lepecsételte, hogy ne vezesse félre többé a népeket, míg le nem jár az ezer esztendő. Akkor rövid időre szabadon engedik. Ezután trónokat láttam, azok ültek rajtuk, akikre az ítélkezést bízta. És (láttam) a lelkeket, akiket Jézus melletti tanúságtételükért és az Isten szaváért lefejeztek, akik nem borultak le sem a vadállat, sem képmása előtt, sem bélyegét nem viselték homlokukon vagy karjukon. Életre keltek, és ezer évig uralkodtak Krisztussal. A többi halott csak akkor kelt életre, amikor eltelt az ezer esztendő. Ez az első feltámadás. Boldog és szent, akinek része van az első feltámadásban. A második halálnak ezeken nincs hatalma, hanem Istennek és Krisztusnak lesznek papjai, és ezer évig uralkodnak vele.

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Szent Ágoston: Hogy mit jelent Krisztus szolgálata, az saját szavaiból is kiderül, amikor azt mondja: Ha valaki engem szolgál (...). Azok, akik nem a saját hasznukra törekednek, hanem Jézus Krisztus ügyét keresik, Jézust szolgálják. Mert aki követ engem, az az én utamat járja, nem a sajátját. Aki nemcsak azt teszi meg, amit a fizikai irgalmasság követel, hanem Krisztusért minden jót elkövet, elmenve a legnagyobb szeretetig: életét adja testvéreiért. De mi lesz ennek a gyümölcse, a haszna? Így folytatódik: Ahol én vagyok, ott lesz az én szolgálóm. Szeretni tehát a fizetség igénye nélkül kell, ingyenesen, mert az a munkának, a szolgáló tetteknek a jutalma, hogy Ővele lehetünk. Lehet-e fogadott fiakként nagyobb jutalmunk annál, mint az, ha az egyetlen Fiúval lehetünk?

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

606. Isten Fia, aki nem azért szállt alá a mennyből, hogy a maga akaratát teljesítse, hanem annak akaratát, aki küldte, „így nyilatkozik, amikor a világba lép: (...) Íme, eljövök, (...) hogy megtegyem, Isten, a te akaratodat; (...) mely akaratban megszentelődünk Jézus Krisztus testének feláldozása által egyszer s mindenkorra” (Zsid 10,5–10). A Fiú megtestesülésének első pillanatától magáévá teszi megváltói küldetésének isteni tervét: „Az én eledelem az, hogy annak akaratát tegyem, aki küldött, s elvégezzem művét” (Jn 4,34). Jézus áldozata „az egész világ bűneiért” (1Jn 2,2) az

Atyával való szeretetközösségének kifejezése: „Azért szeret engem az Atya, mert én leteszem az életemet” (Jn 10,17). A világnak meg kell ismernie, „hogyan szeretem az Atyát, és ahogyan az Atya parancsolta nekem, úgy cselekszem” (Jn 14,31).

607. Ez a vágy – hogy az Atya megváltó szeretetének tervét magáévá tegye – áthatja Jézus egész életét, mert megtestesülésének miéértje az Ő megváltó szenvedése: „Mit is mondjak: Atyám, szabadíts meg ettől az órától! De hiszen éppen ezért jöttem ebbe az órába!” (Jn 12,27). „Ne ürítsem ki a kelyhet, amelyet az Atya nekem adott?” (Jn 19,18). És még a kereszten is, mielőtt minden „beteljesedett” (Jn 19,30) volna, így szól: „Szomjazom!” (Jn 19,28).

729. Csak amikor eljött az óra, melyben Jézusnak meg kellett dicsőülnie, ígéri meg a Szentlélek eljövételét, amiatt, hogy az Ő halála és föltámadása lesz az atyáknak adott ígéret beteljesedése: az igazság Lelkét, a másik vigasztalót, a Paraklétoszt Jézus imádságára fogja ajándékozni az Atya; az Atya fogja küldeni Jézus nevében; Jézus pedig az Atyától fogja küldeni Őt, mert az Atyától származik. A Szentlélek eljön, meg fogjuk ismerni Őt, mindig velünk lesz; velünk fog lakni; mindenre megtanít majd minket, és eszünkbe fog juttatni mindent, amit Jézus mondott, és tanúságot fog tenni róla; be fog vezetni a teljes igazságba és meg fogja dicsőíteni Krisztust. Ami a világot illeti, azt meg fogja szégyeníteni a bűn, az igazság és az ítélet kérdésében.

662. „Én pedig, majd ha magasba emelnek a földről, mindeneket magamhoz fogok vonzani” (Jn 12,32). A kereszten való fölmagasztalás a mennybemenetel fölmagasztalását jelzi és jövendőli. Az ennek a kezdete. Jézus Krisztus, az új és örök szövetség egyetlen Papja „nem emberi kézzel épített szentélybe lépett be (...), hanem magába a mennybe, hogy most Isten színe előtt közbenjárjon értünk” (Zsid 9,24). Krisztus a mennyben szüntelenül gyakorolja a maga papságát: „hiszen örökké él, hogy közbenjárjon” azokért, „akik általa járulnak Istenhez” (Zsid 7,25). Mint „az eljövendő javak főpapja” (Zsid 9,11), középpontja és főcelebránsa annak a liturgiának, amely az Atyát az égben dicsőíti.

2853. Az „e világ fejedelme” fölötti győzelem egyszer s mindenkorra megszületett abban az Órában, amelyben Jézus szabadon halálra adta önmagát, hogy életét ajándékozza nekünk. Ekkor van e világ ítélete, és ekkor „vettetik ki” e világ fejedelme. Ő „vette üldözőbe az Asszonyt” (Jel 12,13), de nem érte el: az új „Éva” a Szentlélek „kegyelmével teljes”, megőriztetik a bűntől és a halál romlásától (Isten szent Anyjának, a Boldogságos Szűz Máriának szeplőtelen fogantatása és mennybevitele). „A sárkány haragra lobbant az asszony ellen, és harcba szállt többi gyermekével” (Jel 12,17). Ezért imádkozza a Lélek és az Egyház: „Jöjj el, Uram Jézus” (Jel 22,17.20), mert az Ő eljövele fog megszabadítani minket a Gonosztól.

56. Miután a bűn az emberi nem egységét szétverte, Isten azonnal üdvözíteni akarta az emberi nemet, és minden töredékkel kereste a kapcsolatot. A vízözön után Noéval kötött szövetség a „nemzetek” – azaz „a nyelvük és családjaik szerint nemzetekké” (Ter 10,5) egyesült emberek – felé irányuló isteni Üdvrend kezdetét jelenti.

57. A nemzetek sokaságának e rendje – mely egyszerre kozmikus, társadalmi és vallási – arra szolgál, hogy korlátozza a bukott emberi nem gőgjét, melynek tagjai gonosz

egyetértésben önmaguktól akarták létrehozni Bábel módján az egységet. De a bűn miatt ezt az átmeneti üdvrendet állandóan pogánysággal fenyegette a politeizmus és a nemzet, illetve vezérének bálványozása.

58. A Noéval kötött szövetség addig marad hatályban, amíg a nemzetek ideje tart, az Evangélium egész világon történő hirdetéséig. A Szentírás nagyrabecsüli a „nemzetek” egyes embereit, mint például az „igaz Ábelt”, a király és pap Melkizedeket, aki Krisztus előképe, vagy az igaz „Noét, Dánelt (sic!) és Jóbót” (Ez 14,14). A Szentírás így fejezi ki, hogy az életszentség milyen magas fokára juthattak azok, akik a Noéval kötött szövetség szerint élnek, Krisztusra várva, aki „Isten fiait, akik szét voltak szórva, egybe fogja gyűjteni” (Jn 11,52).

59. Hogy a szétszóródott emberi nemet összegyűjtse, Isten kiválasztja Ábrámot, meghívja őt – „Jöjj ki földedről, rokonságodból és atyád házából” (Ter 12,1) – azzal a szándékkal, hogy Ábrahámá, azaz „sok nemzet atyjává” (Ter 17,5) tegye: „És tebenned áldást nyer a föld minden népe” (Ter 12,3).

60. Az Ábrahámából származott nép lesz a letéteményese a Pátriárkáknak adott Ígéretnek, választott nép lesz, mely arra hivatott, hogy előkészítse Isten minden gyermekének az Egyház egységébe való összegyűjtését; ez a nép lesz az a törzsök, melybe a hívővé lett pogányok beoltást nyernek.

61. A Pátriárkákat, a Prófétákat vagy az Ószövetség többi nagy alakját minden liturgikus hagyományban mindig szentként tisztelték és fogják is tisztelni.

62. A Pátriárkák utáni időben Isten saját népévé formálta Izraelt, kiszabadítván az egyiptomi rabszolgaságból. Megkötötte vele a sinai szövetséget, és Mózes által neki ajándékozta Törvényét, hogy megismerjék Őt, és neki szolgáljanak mint egyetlen élő és igaz Istennek, gondviselő Atyának és igazságos bírónak, és hogy várják a megígért Üdvözítőt.

63. Izrael Isten papi népe, melyre „lehívták az Úr Nevét” (MTörv 28,10). Azok népe tehát, akikhez „korábban beszélt a mi Urunk Istenünk”, Ábrahám hitében „az idősebb testvérek” népe.

64. A Próféták által Isten formálja népét az üdvösség reményében, az új és örök szövetség várásában, mely minden embernek szól, és a szívekbe lesz írva. A Próféták Isten népe radikális Megváltását hirdetik, a megtisztulást minden hűtlenségtől; az üdvösséget, mely minden népet magába fog foglalni. Ezt a reményt elsősorban az Úr szegényei és kicsinyei őrzik. Szent asszonyok, mint Sára, Rebekka, Ráchel, Mirjam, Debora, Anna, Judit és Eszter tartották elevenen Izrael üdvösségének reményét. E remény legtisztább képe Mária.

220. Isten szeretete „örök” (Iz 54,8). „Mert a hegyek is megindulhatnak, és megrendülhetnek a halmok, de az én irgalmasságom nem távozik el tőled” (Iz 54,10). „Örök szeretettel szerettelek téged, ezért vontalak magamhoz irgalmasságban” (Jer 31,3).

715. A közvetlenül a Szentlélek elküldésére vonatkozó profétai szövegek olyan jövődölések, amelyekben Isten népének szívéhez szól az Ígéretnek nyelvén, a szeretet és a hűség hangnemében, aminek beteljesülését Szent Péter fogja kikiáltani pünkösöd

reggelén. Ezen ígéretek szerint „az utolsó időkben” az Úr Lelke meg fogja újítani az emberek szívét azáltal, hogy beléjük vési az új Törvényt; Ő fogja összegyűjteni a szétszórt és megosztott népeket, és megbékélteti őket; az első teremtetést átformálja, és ott az emberekkel fog lakni Isten békességben.

762. Isten népe egybegyűjtésének távolabbi előkészítése Ábrahám meghívásával kezdődik, akinek Isten megígéri, hogy nagy nép atyjává teszi. A közvetlen előkészítés Izraelnek mint Isten népének kiválasztásával kezdődik. Izraelnek kiválasztása által az összes nemzetek jövőendő egybegyűjtésének jelévé kell lennie. De már a próféták vádolják Izraelt, amiért megszegte a szövetséget, és úgy viselkedett, mint egy utcalány. Új és örök szövetséget hirdetnek. „Ezt az új szövetséget Krisztus alapította meg.”

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA CHRISTIFIDELES LAICI KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

14. Péter apostol a megkereszteltékhez „mint újszülöttekhez” a következőket írja: „Menjetek hozzá, az élő kőhöz, amelyet bár az emberek elvetettek, Isten kiválasztott és megbecsült, és mint élő kövek épüljeteek fölé lelki házzá, szent papsággá, hogy Istennek tetsző lelki áldozatokat hozzatok Jézus Krisztus által. ... Ti azonban választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, tulajdonul lefoglalt nép vagytok, hogy annak dicsőségét hirdessétek, aki a sötétségből meghívott benneteket csodálatos világosságára...” (1Pét 2,4-5.9). (...)

Mivel a világi Krisztus-hívők teljesen a világmindenség Urához és Királyához, Krisztushoz tartoznak, részesülnek az ő királyi hivatalából, és arra kapnak meghívást, hogy Isten Országát szolgálják és terjesszék az emberi nem történelme folyamán. A hívők ezt a keresztény „királyságot” először is abban a lelki harcban élik meg, hogy önmagukban legyőzzék a bűn országát (vö. Róm 6,12); s önmagukat szolgálatra ajánlják szeretetben és igazságban magának Jézus Krisztusnak, aki minden testvérben, különösen a legkisebbekben szüntelenül jelen van (vö. Mt 25,40).

A világi hívők azonban kiemelt módon arra kapnak hivatást, hogy visszaadják az egész teremtés eredeti értelmét. Mert amikor ezt a teremtetést a kegyelmi élet által támogatott erővel az ember igazi javára rendezik el, akkor a hívők abból a hatalomból részesülnek és azt gyakorolják, amellyel a föltámadott Jézus mindeneket magához vonz és önmagával együtt alárendel az Atyának, hogy Isten legyen minden mindenben (vö. Jn 12,32; 1Kor 15,28).

A világi hívők Krisztus hármasság, papi, prófétai és királyi hivatalából való részesedésének gyökere, a keresztségi fölkenés a bérálásban bontakozik ki, az Eucharishtiában teljeseedik be és nyeri éltető erejét. Igaz, hogy ez a részesedés az *egyes* Krisztus-hívőknek adatik, de annyiban, amennyiben az Úr *egy testének* tagjai. Jézus ugyanis Egyházát mint testét és menyasszonyát halmozta el ajándékaival. Ebből következően az egyesek annyiban részesei Krisztus hármasság hivatalának, amennyiben tagjai az Egyháznak, amit Péter apostol nyíltan kijelent, amikor a megkeresztelteteket választott nép, királyi papság, szent nemzetiség, Isten tulajdonul lefoglalt népeként határozta meg (vö. 1Pét 2,9). Mivel pedig a világi hívők részvétele Krisztus hármasság

hivatalában az Egyházzal való közösségből fakad, a híveknek ezt a részesedést közösségben és a közösség gyarapodására kell megélniük. Szent Ágoston erről így írt: „Amint mindannyian fölkentek (christi) a misztikus krizma miatt, úgy mindannyian papok, mert tagjai az egyetlen papnak.”

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA VERITATIS SPLENDOR KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

87. Krisztus kinyilatkoztatja, hogy a hiteles szabadság föltétele az *igazság* becsületes és nyílt elismerése: „megismeritek majd az igazságot, és az igazság szabaddá tesz titeket.” (Jn 8,32). Az igazság tesz szabaddá a hatalmasok előtt és ad erőt a vértanúságra. Így történt ez Jézussal Pilátus előtt: „Én arra születtem, és azért jöttem e világra, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról.” (18,37) Így kell imádniuk Istent igaz imádóinak „lélekben és igazságban”: (4,23) ebben az imáadásban válnak szabaddá. Az igazsággal való kapcsolat és Isten imádása úgy mutatkozik meg Jézus Krisztusban, mint a szabadság gyökere.

Jézus azt is kinyilatkoztatja, s nem csupán szavakkal, hanem a létevel is, hogy a szabadság a *szeretetben*, azaz az *önátadásban* valósul meg. Ő, aki azt mondja: „Senkinek sincs nagyobb szeretete annál, aki életét adja a barátaiért”, (15,13) szabadon megy a szenvedés elé (vö. Mt 26,46) és az Atya iránti engedelmisségben a kereszten odaadta életét minden emberért (vö. Fil 2,6-11). Ily módon a megfeszített Krisztus szemlélése az az út, melyen az Egyháznak naponta járnia kell, ha meg akarja érteni a szabadság teljes értelmét: az önátadást *Isten és a testvérek szolgálatában*. A megfeszített és föltámadott Úrral való közösség a kimeríthetetlen forrás, melyből az Egyház folyamatosan merít, hogy a szabadságban, önátadásban és szolgálatban tudjon élni. A „szolgáljatok az Úrnak vidámságban” zsoltársort kommentálva mondja Szent Ágoston: „Szabad a szolgálat az Úrnál; szabad a szolgálat ott, ahol nem a kényszer, hanem szeretet szolgál ... A szeretet tegyen szolgálvát, mert az igazság tett szabaddá téged... Egyszerre vagy szolga és szabad: szolga, mert teremtvé vagy; szabad, mert Isten, aki teremtett szeret téged, sőt azért is szabad vagy, mert szereted azt, aki teremtett ... Az Úr szolgálja vagy, az Úr szabadosa vagy. Ne keress olyan fölszabadítást, mely eltávolít téged a fölszabadítód házából!”

Ily módon az Egyház, s benne minden egyes keresztény arra hivatott, hogy részesedjék Krisztus királyságában a kereszten (vö. Jn 12,32), az Emberfia kegyelmében és felelősségében, aki „nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy Ő szolgáljon és odaadja az életét váltságul sokakért.” (Mt 20,28).

Jézus tehát az Isten akarata iránti teljes engedelmisségben a tökéletes szabadság eleven és személyes foglalata. Az Ő megfeszített teste az igazság és a szabadság elválaszthatatlan kapcsolatának teljes kinyilatkoztatása, miként a halálból való föltámadása az Istenben megélt szabadság üdvözítő erejének és termékenységének legnagyobb fölmagasztalása.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA EVANGELIUM VITAE KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

33. Magában Jézus életében kezdettől a végéig jelen van az emberi élet törékenységének megtapasztalása és értéke igenlésének sajátos „dialektikája”. A törékenység jellemzi ugyanis Jézus életét születésétől kezdve. Kétségtelenül az igazak, akik csatlakoznak

Mária készséges és örömteli „igen”- jéhez, *befogadják* Őt. De mindjárt a születése után ott van egy ellenséges világ *elutasítása*, és keresi a Gyermeket, *hogyan megölje őt*, vagy közömbösen és figyelmetlenül áll e világba lépett élet misztériuma előtt: „Nem volt számukra hely a szálláson”. Éppen a fenyegetések és bizonytalanságok, és Isten ajándékának a hatalma közti kontraszttól ragyog föl nagyobb erővel a dicsőség, mely a názáreti házból és a betlehemi jászolból fakad: ez a születő élet az egész emberiség üdvössége.

Az élet ellentmondásait és veszedelmeit Jézus teljesen elfogadta: „jöllehet gazdag volt, miattatok szegény lett, hogy szegénysége által meggazdagodjatok”. A szegénység, amiről Szent Pál beszél, nem csupán az isteni kiváltságok letételében áll, hanem az emberi élet legszerényebb és legtörékenyebb állapotának megosztásában is. Jézus ezt a szegénységet éli végig az életén egészen a kereszthalálig: „megalázta magát engedelmesen mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. Ezért Isten is fölmagasztalta Őt és olyan nevet adott neki, mely fölötte van minden névnek.” *Jézus éppen a halálában nyilatkoztatta ki az élet egész nagyságát és értékét*, amennyiben önátadása a kereszten válik az új élet forrásává az összes emberek számára. Ezen az ellentmondások közötti zárandókúton és magának az élet elvesztésében Jézust az a biztonság vezeti, hogy élete az Atya kezében van. Ezért mondhatja neki a kereszten: „Atyám, a kezedbe ajánlom lelkemet”, azaz az életemet. Valóban nagy az emberi élet értéke, ha Isten Fia magára vette és azzá a helyé tette, ahol az egész emberi nem üdvössége megvalósul!

50. E fejezet végén, amelyben az életről szóló keresztény üzenetről elméltünk, szeretnék egyenként mindegyiketekkel megállni és szemlélni Őt, akit átszegeztek, s aki mindeneket magához vonz. Nézvén a kereszt „látványosságát”, ezen a dicsőséges fán fölfedezhetjük az *élet Evangéliumának* beteljesedését és teljes kinyilatkoztatását.

Nagypéntek délutánjának első óráiban „a Nap elsötétedett és sötétség támadt az egész földön... A templom függönye kettéhasadt fölülről egészen az aljáig”. Mindez egy kozmikus megrendülés, a jó és a rossz, az élet és a halál erői közötti mérhetetlenül nagy harc szimbóluma. Ma mi magunk is a „halál kultúrája” és az „élet kultúrája” közötti drámai harc részesei vagyunk. A sötétség azonban nem tudta elnyelni a kereszt ragyogását; sőt még tisztábban és ragyogóbban hasítja szét a sötétséget, és úgy nyilvánul meg, mint az egész történelem, mint minden emberi élet központja, értelme és célja.

Jézust odaszegezték a Kereszthez és magasba emelték a földről. A legnagyobb „gyengeség” perceit éli, s úgy tűnik, élete teljesen ki van szolgáltatva ellenségei dühének és gyilkosai kezének: meggyalázták, kicsúfolták, megkínózták. S mégis, éppen mert látta, hogy mindezek közepette „hogyan lehelte ki lelkét”, a római százados így kiált föl: „Ez az ember valóban Isten Fia volt!”. Végso gyöngeségének percében így nyilvánul ki istenfiúsága: *a Kereszten mutatkozik meg dicsősége!*

A halálával Jézus megvilágítja minden ember életének és halálának értelmét. Mielőtt meghalt, az Atya bocsánataért könyörgött üldözői számára, és a latornak, aki kérte, hogy emlékezzék meg róla országában, azt ígéri: „Bizony, mondom neked, még ma velem leszel a Paradicsomban!”. Halála után „a sírok megnyíltak, és sok elhunyt szentnek teste föltámadt”. Az üdvösség, amelyet Jézus meghozott, életet és feltámadást ajándékozik. Jézus nyilvános működése során végig üdvösséget ajándékozott gyógyításaival és jótéteményeivel; de a csodák, a gyógyítások, még a halottak föltámasztása is egy másik

üdvösség jelei voltak, mely a bűnök bocsánatában, azaz az embernek egy mélyebb betegségből való meggyógyításában és az isteni életre való fölemelésében áll.

A Kereszten megújul és végső tökéletességben valósul meg a pusztában Mózes által fölemelt kígyó csodája. Ma is, ha tekintetét fölemeli Arra, akit átszegeztek, a minden létében fenyegetett ember megtalálja szabadulásának és megváltásának biztos reményét.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA VITA CONSECRATA KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

23. A dicsőségesen ragyogó színeváltozás előkészítette a Kálvária nem kevésbé dicsőséges tragédiáját. Péter, Jakab és János látják az Úr Jézust Mózes és Illés társaságában, akikkel – Lukács evangélista szerint – „élete végéről beszél, aminek Jeruzsálemben kell beteljesülnie” (9,31). A tanítványok szeme tehát Jézusra irányul, aki a keresztre gondol (vö. *Lk 9,43--45*). Ott fog véglegesen megnyilvánulni az Atya és minden ember iránti szívi szeretete; ott éri el a teljes kiüresítést szegénysége; ott teljeseedik be engedelmissége az élet odaadásával.

A tanítványok, férfiak és nők, arra kapnak meghívást, hogy szemléljék a fölmagasztalt Jézust a kereszten, ahol „a csendből kilépő Ige” a maga hallgatásában és magányában prófétai módon állítja, hogy Isten abszolút módon minden teremtmény fölött áll, testében legyőzi bűneinket, magához vonz minden férfit és minden nőt, és mindenkit megajándékoz a föltámadás új életével (vö. *Jn 12,32; 19,34.37*). A megfeszített Krisztust szemléléséből merít új erőt minden hivatás; belőle a Szentlélek ajándékozása által fakad minden ajándék, s főleg az Istennek szentelt élet ajándéka. (...)

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA ECCLESIA DE EUCHARISTIA KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

4. Megváltásunk órája. A mérhetetlen próbatétel ellenére Jézus nem menekült a maga „órájától”: „Mit is mondjak? Azt Atyám, hogy szabadíts meg ettől az órától? De éppen ezért jöttem ebbe az órába!” (*Jn 12,27*) Szerette volna, ha tanítványai vele vannak, ehelyett azonban meg kellett tapasztalnia a magányt és az elhagyatottságot: „Így hát egy órát sem tudtatok virrasztani velem? Virrasszatok és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek.” (*Mt 26,40-41*.) Egyedül János lesz majd ott a kereszt alatt Mária és a jámbor asszonyok mellett. A Getszemáni kerti haláltusa bevezetés volt a nagypénteki kereszt halálküzdelméhez. A *szent óra* a világ megváltásának órája. Ha valaki az Eucharisziát Jeruzsálemben Jézus sírja közelében ünnepli, szinte érzékelhetően az ő „órája”, a kereszt és a megdicsőülés órája közelébe kerül. E helyhez és ehhez az órához kapcsolódik lélekben minden pap, amikor misézik a keresztény közösséggel együtt, akik részt vesznek benne.

„*Megfeszítették, meghalt és eltemették; szálla alá a poklokra; harmadnapon föltámadott a halálból.*” A hitvallás e szavait visszhangozzák a szemlélődés és a meghirdetés szavai: „*Ecce lignum crucis, in quo salus mundi pependit. Venite, adoremus.*” (Íme, a kereszt fája, melyen a világ üdvössége függött. Jöjjetek, imádjuk.) E felhívással fordul az Egyház mindenkihez nagypéntek délutánján. Majd az egész húsvéti időben újra meg újra énekli: „*Surrexit Dominus de sepulcro, qui pro nobis pependit in ligno. Alleluja.*” (Föltámadott a sírból az Úr, ki értünk a fán függött. Alleluja.)

XVI. BENEDEK PÁPA DEUS CARITAS EST KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

6. Hogyan kell gyakorlatilag elképzelnünk ezen fölemelkedés és tisztulás útját? Hogyan kell megélni a szeretetet, hogy emberi és isteni ígéretei beteljesüljenek? (...)

A szeretet fölemelkedéséhez és belső tisztulásához hozzátartozik, hogy a szeretet most már véglegességet akar, mégpedig kettős értelemben: a kizárólagosság értelmében – „csak ez az egy ember” –, és az „örökre” értelmében. Az egész létezését átfogja, minden dimenziójával együtt, az idő dimenziójában is. Ez nem is történhet másképp, mert a szeretet ígérete a véglegességre irányul: a szeretet az örökkévalóságra irányul. Igen, a szeretet „eksztázis”, de nem a mámorító pillanat értelmében ekstázis, hanem úgy, hogy állandó út a magába zárkozó én-ből az én szabad elajándékozására, az önátadásra, s éppen ezáltal önmaga megtalálására, sőt Isten megtalálására: „Aki meg akarja menteni az életét, el fogja veszíteni; aki pedig elveszíti, meg fogja azt találni” (Lk 17,33) – mondja Jézus. E szavak több változatban visszatérnek az evangéliumokban (vö. Mt 10,39; 16,25; Mk 8,35; Lk 9,24; Jn 12,25). Jézus e szavakkal a saját útját írja le, mely a kereszten át a föltámadásba visz – a búzaszem útját, amely a földbe esik és meghal, és így hoz bő termést; de saját áldozatának és az abban tökéletessé váló szeretetének központja felől nézve a szeretet és általában az emberi lét lényegét is leírja.

XVI. BENEDEK PÁPA SACRAMENTUM CARITATIS KEZDETŰ APOSOTLI BUZDÍTÁSA

9. A küldetés, amelyért Jézus közénk jött, a húsvéti misztériumban teljesedett be. A keresztt magasából, ahol mindeneket magához vonz (vö. Jn 12,32), mielőtt „kilehelte lelkét”, mondja: „Beteljesedett” (Jn 19,30). Mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig (vö. Fil 2,8) tartó engedelmességének misztériumában kötött meg az új és örök szövetség. Isten szabadsága és az ember szabadsága az Ő megfeszített testében végleg találkozott egy fölbonthatatlan, örökre érvényes szövetségben. Isten Fia az ember bűnéért is engesztelést nyújtott egyszer s mindenkorra (vö. Zsid 7,27; 1Jn 2,2; 4,10). Miként már volt módom állítani, „kereszthalálában történik meg teljesen Istennek az az önmaga ellen fordulása, melyben önmagát ajándékozza oda, hogy az embert újra fölemelje és megmentse – ez a szeretet legradikálisabb formája”. A húsvéti misztériumban valóban megvalósult a rossztól és a haláltól való szabadításunk. Az Eucharisztia alapításakor maga Jézus beszélt az Ő vére ontásán alapuló „új és örök szövetségről” (vö. Mt 26,28; Mk 14,24; Lk 22,20). Küldetésének e végső célja már nyilvános életének kezdetén nyilvánvaló volt. Amikor ugyanis a Jordán partján Keresztelő János látta a hozzá jövő Jézust, felkiáltott: „Íme, az Isten báránya, íme, aki elveszi a világ bűnét” (Jn 1,29). Jelentőségteljes, hogy ugyanez a kifejezés minden szentmisében előfordul, amikor a pap áldozásra hívja a híveket: „Íme, az Isten báránya, íme, aki elveszi a világ bűneit. Boldogok, akiket meghív lakomájára Jézus, az Isten báránya”. Jézus az igazi húsvéti bárány, aki önként ajánlotta magát áldozatul értünk, és így létrehozta az új és örök szövetséget. Az Eucharisztia tartalmazza azt a radikális újdonságot, melyet minden szentmisében fölkinál nekünk.

35. A hitt és ünnepelt misztérium kapcsolata különleges módon nyilvánul meg a szépség teológiai és liturgikus értékében. A liturgiának ugyanis, mint a keresztény kinyilatkoztatás egészének is, benső kapcsolata van a szépséggel: veritatis splendor, „az

igazság ragyogása”. A liturgiában fölragyog a húsvéti misztérium, mely által maga Krisztus vonz bennünket magához és hív közösségbe. Jézusban, miként Szent Bonaventúra szokta mondani, a kezdetek szépségét és ragyogását szemléljük. E sajátosság, melyre hivatkozunk, nem pusztán esztéticizmus, hanem az a mód, ahogyan Isten szeretetének igazsága elér bennünket Krisztusban, elbűvöl és magával ragad, úgyhogy kilépünk önmagunkból és vonzódunk a mi igazi hivatásunk, a szeretet felé. Isten már a teremtésben bepillantást enged a kozmosz szépségébe és harmóniájába (vö. Bölcs 13,5; Róm 1,19-20). Az Ószövetségben bőséges jeleit találjuk Isten hatalmas ragyogásának, mely dicsőségével együtt mutatkozik meg a választott nép körében művelt csodái által (vö. Kiv 14; 16,10; 24,12-18; Szám 14,20-23). Az Újszövetségben végleg beteljesedik a szépség e megnyilvánulása Istennek Jézus Krisztusban adott kinyilatkoztatásában: Ő az isteni dicsőség teljes kinyilatkoztatása. A Fiú megdicsőülésében az Atya dicsősége tükröződik és közli önmagát (vö. Jn 1,14; 8,54; 12,28; 17,1). Mindazonáltal ez a szépség nem egyszerűen a formák harmóniája; „a legszebb az emberek fiai között” (Zsolt 45,3) titokzatosan az is, akinek „nem volt szépsége, sem ékessége, hogy szemléljük őt” (Iz 53,2). Jézus Krisztus megmutatja nekünk, hogy a szeretet igazsága hogyan tudja átformálni a halál sötét misztériumát a feltámadás ragyogó fényességévé. Itt Isten dicsőségének ragyogása meghalad minden evilági szépséget. Az igazi szépség Isten szeretete, mely véglegesen a húsvéti misztériumban mutatkozott meg irántunk.

A liturgia szépsége része ennek a misztériumnak; Isten dicsőségének legmagasabb rendű kifejezése, s bizonyos értelemben az Ég lehajlása a földre. A megváltó áldozat emlékezete magán viseli Jézus azon szépségének vonásait, amelyről Péter, Jakab és János tanúskodik, amikor a Mester úton Jeruzsálem felé színében átváltozott előttük (vö. Mk 9,2). Éppen ezért a szépség nem dekoratív eleme a liturgikus cselekménynek; hanem inkább alkotó eleme, mint magának Istennek és az Ő kinyilatkoztatásának sajátossága. Mindennek azt kell tudatosítania bennünk, hogy mekkora figyelmet kell fordítanunk arra, hogy a liturgikus cselekmény a maga természetének megfelelően ragyogni tudjon.

XVI. BENEDEK PÁPA KATEKÉZISE SZENT ANDRÁS APOSTOLRÓL (RÉSZLET) (RÓMA, 2006. JÚNIUS 14.)

„Az Evangéliumok végül feljegyzik András apostolnak egy harmadik kezdeményezését is. A helyszín ismét Jeruzsálem nem sokkal Jézus kinszenvedése előtt. Húsvét ünnepére néhány görög is érkezett a szent városba, valószínűleg istenfélő emberek voltak, akik azért jöttek, hogy imádják Izrael Istenét. András és Fülöp, a két apostol, akiknek görög eredetű volt a nevük, tolmácsként, közvetítőként lépnek föl Jézus és a görögök kis csoportja között. Jézus két tanítványán keresztül a következő, akkor titokzatosnak tűnő szavakat intézi a görögökhöz: „Eljött az óra, mikor megdicsőül az Emberfia. Bizony, bizony mondom nektek: ha a búzaszem nem esik a földbe és el nem hal, egyedül marad: de ha elhal, sok termést hoz.” Mit jelentenek ezek a szavak ebben az összefüggésben? Jézus azt akarja mondani, hogy igen, létre jön majd a találkozó közte és a görögök között, de nem mint egyszerű és rövid beszélgetés néhány ember között, amely kíváncsiságból fakad. Jézus halálával, amely egy földbe hullott maghoz hasonlít, elérkezik majd megdicsőülésének órája is. Kereszthalála a feltámadásban bőséges termést hoz, az elhalt

mag az élet kenyere lesz a világ számára, világosságot hoz a népeknek és kultúráknak. A görög lélekkel, a görög világgal való találkozásra utal a búzamaz története, amely magához vonzza a föld és az égbolt erőit és kenyérré lesz. Jézus prófétai módon megjövendöli, hogy létrejön a görögök, a pogányok, az egész világ egyháza, mint húsvétjának gyümölcse.”

XVI. BENEDEK PÁPA KATEKÉZISE SZENT FÜLÖP APOSTOLRÓL (RÉSZLET) (RÓMA, 2006. SZEPTEMBER 6.)

Kedves Testvéreim!

(...) A negyedik Evangélium leírja, hogy Fülöp, miután Jézus meghívja őt, találkozik Nátánáellel és ezt mondja neki: „Megtaláltuk, akiről Mózes törvénye és a próféták írnak, a názáreti Jézust, Józsefnek a fiát” (Jn 1,45). Nátánáel meglehetősen kételkedő válaszára („Jöhet valami jó Názáretből?”) Fülöp nem adja fel, hanem határozottan lép fel: „Gyere és nézd meg!” (Jn 1,46). Fülöp ezzel a rövid és velős válaszával megmutatja, milyen az igazi tanú: nem elégszik meg a tanítás mint elméleti tétel átadásával, hanem közvetlenül megszólítja az érdeklődőt, és meghívja, hogy maga is győződjön meg személyesen az elmondottak valóságtartalmáról. Jézus ugyanezt a két igét alkalmazza, amikor Keresztelő János két tanítványa odamegy hozzá megkérdezni, hol lakik. Jézus ezt mondja: „Gyertek, nézzétek meg!” (vö. Jn 1,38-39).

Képzeld el, hogy Fülöp nekünk címezi azt a két igét, ami személyes érintettséget feltételez. Nekünk is azt mondja, amit Nátánáelnek: „Gyere és nézd meg!”. Az Apostol azt a feladatot adja nekünk, hogy ismerjük meg Jézust közelebbről. A barátságnak, a másik valódi ismeretének, valóban szüksége van a közelségre, sőt részben ebből él. Amúgy se felejtjük el, hogy Jézus, ahogy Márk írja, elsősorban azért választotta ki a Tizenkettőt, hogy „vele legyenek” (Mk 3,14), tehát az ő életének részeseként közvetlenül tőle tanulják meg nem csupán viselkedési formáit, hanem, hogy ki is Ő valójában. Hiszen csak így, életének részeseként, ismerhették meg és hirdethették. Később, Pál Efezusiaknak írt levelében olvashatjuk, hogy az a fontos, hogy „elsajátítsuk Krisztust” (Ef 4,20), tehát nem csupán és nem is elsősorban arról van szó, hogy hallgassuk a tanítását, a szavait, sokkal inkább arról, hogy megismerjük Őt személyesen, emberi és isteni mivoltát, misztériumát, szépségét. Hiszen Ő nem csak Mester, hanem Barát, sőt Testvér. Hogyan is ismerhetnénk meg távolból? Jézus Krisztus valódi kilétét közelsége, szokásai fedik fel előttünk. Fülöp apostol pedig pontosan erre figyelmeztet. Meghív minket, hogy „jöjjünk” és „nézzük meg”, azaz lépjünk vele nap mint nap kapcsolatba meghallgatásán, a válaszadáson és a Jézussal való életközösségen keresztül. (...)

Egy másik, a későbbiek szempontjából igen fontos alkalommal, a Kínszenvedés előtt néhány görög, aki a Húsvét miatt volt Jeruzsálemben „Fülöphöz fordultak, aki a galileai Betszaidából származott, és kérték: »Uram, látni szeretnénk Jézust.« Fülöp elment, és szólt Andrásnak. Aztán András és Fülöp odamentek és elmondták Jézusnak” (Jn 12,20-22). Ismét tetten érhetjük Fülöpnek az apostoli közösségen belüli kiemelt elismertségét, amikor közvetítőként lép fel néhány görög – feltehetően beszélt görögül, ezért léphetett fel tolmácsként – Jézushoz intézett kérése kapcsán. Így van ez akkor is, ha a másik görög nevű apostollal, Andrással együtt teszi ezt, hiszen a kívülálló mégiscsak őhozza

fordulnak. Ez arra tanít minket, hogy mindig készen kell állnunk, hogy meghallgassuk a kéréseket bárhonnan is érkezzenek, és tudnunk kell Jézus felé irányítani ezeket, Ő az egyetlen, aki hiánytalanul teljesíteni tudja a kéréseket. Fontos felismerni, hogy nem mi vagyunk a végső címzettjei a hozzánk közeledők imáinak, hanem az Úr: Őhozzá kell irányítanunk minden szükséglet szenvedőt. Mindannyiunknak Őfelé vezető útnak kell lennünk.

FERENC PÁPA LUMEN FIDEI KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

59. Elmondhatjuk, hogy a Boldogságos Szűz Máriában megvalósult az, amit az előzőekben hangsúlyoztam, tudniillik, hogy a hívő embert teljesen áthatja a hitvallása. Mária Jézussal való kapcsolata által szorosan kapcsolódik ahhoz, amit hiszünk. Mária szűzi fogadásában Krisztus istenfiúságának világos jelét kapjuk. Krisztus örök születése az Atyában van, ő a szó teljes és kizárólagos értelmében a Fiú, ezért születik az időben férfi közbejötté nélkül. Mivel ő a Fiú, Jézus a világnak új kezdetet és új világosságot tud hozni, Isten hűségese szeretetének teljességét, aki odaadja magát az embereknek. Másrészt Mária valóságos anyasága Isten Fia számára valóságos emberi történetet biztosított, valóságos testet, amelyben meghalhatott a kereszten és feltámadhatott a halálból. Mária elkíséri őt egészen a keresztségig (vö. Jn 19,15), ahonnan anyasága kiterjed Fiának minden tanítványára (vö. Jn 19,26–27). Jézus feltámadása és mennybemenetele után Mária jelen van a Cönakulumban is, hogy az apostolokkal együtt imádkozzon a Szentlélek ajándékáért (vö. ApCsel 1,14). Az Atya és a Fiú egymás iránti szeretete a Szentlélekben végigkísérte történelmünket; Krisztus magához vonz, hogy üdvözíthessen bennünket (vö. Jn 12,32). A hit középpontjában Jézusnak, Isten Fiának megvallása áll, aki asszonytól született, aki a Szentlélek ajándékaként bevezet minket a fogadott fiúságba (vö. Gal 4,4–6).

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

Az *evangélium* epizódja (Jn 12,20-33) azt tanítja, hogy Jézus önként, tudatosan, szeretettel elfogadja a rá váró eseményeket az Atya dicsőségére. A *kezdőénekekben* (Zsolt 42, 1-2) az Úrhoz megmentésért fohászkodó ember szavaival találkozunk, melyet akár Jézus is mondhatna szenvedése előtt: „Szolgáltass nekem igazságot, Istenem, az istentelen néppel szemben védj ügyemet, ments meg a gonosz és álnok emberektől, mert te vagy az én megmentő Istenem.”

A *kezdő könyörgés* összefoglalja a mai evangéliumnak és húsvét ünnepének az egyik fő üzenetét: „Urunk, Istenünk, segíts minket, hogy életünkben az a fáradhatatlan szeretet vezessen, amellyel Krisztus szerette a világot, és halálra adta értünk önmagát”.

Jézus az evangéliumi szakasz végén azt mondja: „Én pedig, ha majd fölmagasztalnak a földről, mindenkit magamhoz vonzok” (Jn 12,32). Az *olvasmány* (Jer 31, 31-34) gondolatai leginkább ezzel a mondattal párhuzamba állítva még mélyebb értelmet nyernek: „mondja az Úr: Bensejükbé adom törvényemet, és a szívükbe írom. Istenük

leszek, ők meg az én népem lesznek (...) »Ismerd meg az Urat,« mert mindnyájan ismerni fognak a legkisebbtől a legnagyobbig – mondja az Úr –, mivel megbocsátom gonoszságait, és vétkeikre többé nem emlékezem”.

A *válaszos zsoltár* (Zsolt 50, 3-4. 12-13. 14-15.) szavai egybecsengnek azzal a vágyakozással, amely az evangéliumban megjelenik a Jézust látni kívánó emberek esetében: „Tiszta szívet teremts bennem, Istenem, az erős lelket éleszd fel újra bennem. Ne taszíts el színed elől, és szent lelkedet ne vond meg tőlem”.

A *szentleckében* (Zsid 5, 7-9) a szerző, szintén összefoglalja a húsvéti örömhírt, hangsúlyozva a Mesternek az emberi félelmeit legyőző, az Atya tervének magát szeretetből alávető készségét: „Jézus földi életében hangosan kiáltozva, könnyek között imádkozott, és könyörgött ahhoz, aki meg tudta menteni a haláltól. Hódolatáért meghallgatásra talált. Annak ellenére, hogy ő volt a Fiú, a szenvedésből tanulta meg az engedelmességet. Műve befejeztével pedig örök üdvösséget szerzett azoknak, akik engedelmeskednek neki”.

Az *evangélium előtti vers* (Jn 12, 26) Jézus szavait idézi az ő követésével kapcsolatosan: „Aki nékem szolgál, az engem kövessen, és ahol én vagyok, ott lesz az én szolgálóm”.

Az *egyetemes könyörgésekben* megjelenik az evangéliumhoz hasonlóan a szolgálat és a megváltás motívuma is. A *bevezető papi imádság* így szól: „Imádkozzunk, testvéreim, hogy Megváltónk kínszenvedése adjon erőt nekünk is a szenvedések türelmes elviselésére!”. A *harmadik könyörgésben* a szolgálat áll a központban: „Add, hogy az államok vezetői önzetlenül szolgálják a népek jólétét!”. A *negyedikben* a szenvedés kerül előtérbe: „Add, hogy beteg és szenvedő testvéreink megváltó szeretetéből merítsenek erőt!”, az *ötödikben* pedig a halál és az örök élet: „Add, hogy ne rettegjünk a haláltól, hanem meglássuk benne örök életünk kezdetét!”. A *papi záró ima* pedig a szenvedésekhez kér megerősítést: „Urunk és Megváltónk! Földi életedben magad is megtapasztaltad az emberi szenvedéseket. Erősíts minket nehéz óráinkban, hogy a szenvedés üdvösségünkre váljék”.

Az *áldozási ének* (Jn 12,24-25) a szentmise végéhez közeledve ismét az elhangzott evangéliumból idéz: „Bizony, bizony, mondom nektek: ha a búzaszem nem hull a földbe, és nem hal el, egymaga marad, de ha elhal, sok termést hoz”. S ezzel jelzi, hogy a kereszten meghalt, de feltámadt Jézus az a búzaszem, aki az élet Kenyerében, vagyis az Eucharishtiában önmagát adja oda minden embernek.

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

ÉNEKLŐ EGYHÁZ

Bűnös lelke, tisztulásra (66)

<http://nepenektar.hu/idoszak/nagybojt/liturgia/35/cantio/201/bunos-lelkek-tisztulasra>

Jézus Krisztus, Atya Igéje (68)

<http://nepenektar.hu/idoszak/nagybojt/liturgia/35/cantio/203/jezus-krisztus-az-atya-igeje>

Seregeknek hatalmas nagy királya (73)

<http://nepenektar.hu/idoszak/nagybojt/liturgia/35/cantio/208/seregeknek-hatalmas-nagy-kiralya>

GITÁROS ÉNEKEK

Crucem tuam adoramus, Domine (Taize)

<https://www.youtube.com/watch?v=FRrYRORosgo>

Kovács Gábor – Sillye Jenő: Keresztút

<https://www.youtube.com/watch?v=bRQyt5ph76M>

Nézz testvér fel, az Úr van itt

<https://www.youtube.com/watch?v=lUX3L39Z-fU>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰVEK

Marika S: Fohász

Uram Jézus,
A mai napért hálát adok,
s kérlek, mert szavam hallod:
Uram segíts, hogy segíthessek,
és mindenkor teljesítem akaratod.
Hozd utamba a szegényt és szenvedőt,
hisz Te soha nem hagyod el őt.
Segíts, hogy segíthessek,
mindenkinek mindene lehessen.
s annak is, ki nem ismer Téged,
mutassam meg a Te léted.
Ámen.

Teréz anya imája

Urunk, Jézus Krisztus,
szeretetből teremtetél,
szeretetből születél,
szeretetben szolgáltál,
szeretettel cselekedtél...
Köszönöm hatalmas szereteted
irántam és mások iránt.
Naponta azt kérem tőled:
taníts meg engem is
szeretni.

Teréz anya és Cyprian

Harminchét éve történt, hogy Teréz anya tekintete egy romániai árvaházban megpihent egy kisfiún, aki a padlón feküdt egy sarokban.

– „Ki ő?” – kérdezte, és még mielőtt bárki válaszolhatott volna, máris kérdezett tovább: „Miért van a földön?”

Ekkor már más hangon szólt, szemrehányással a hangjában. Letérdelt, és a karjába vette a gyermeket.

– „Cypriannak hívják – mondta a Bukaresthez közeli Tirgoviste árvaházának igazgatója. – Szinte teljesen vak, súlyos értelmi fogyatékos és daganat van az orrában. Az orvosok szerint néhány hónapja van hátra, a családja ezért... itt hagyta” – mondta az igazgató, de érezte, hiába igyekszik diplomatikus lenni, ez nem változtat a valóságon.

Teréz anya felemelte a gyermeket és hangosan így szólt: – „A pápa kórházában meggyógyítják. Meggyógyítanak majd, kicsim.” Megpusztilta a kisfiút, és magával vitte.

Akik látták, sóbálvánnyá merevedtek. Mindenkinek szívébe markolt a látvány, ez a kicsiny gyermek ott a padlón, elhagyatva, mintha kidobták volna, betegen. Az azonban örütségnak tűnt, hogy valaki azt hiszi, meggyógyíthatja. „Kárba veszett erőfeszítés” – gondolták. De ezt senki nem merte megmondani Teréz anyának.

Kinek volt hát igaza? Teréz anyának vagy a többieknek?

A válasz benne van a fiú történetében. Cyprian ma harminchét éves, legyőzte a rákot, megtanult olvasni. Még mindig súlyos kognitív zavarral küzd, rosszul lát, de szép fotókat készít, és ami a legfontosabb, vidám, boldog ember.

Amit másképp csináltam volna

Bronnie Ware nővér éveket töltött halálos betegek ápolásával, az életük utolsó 12 hetében. Összegyűjtötte a haldokló emberek vallomásait, az "5 dolog amit megbánsz a halálos ágyadon" c. könyvben. Azok közül, akiket megkérdeztek, hogy mit bántak meg leginkább, vagy mit csináltak volna másképpen, a legtöbben ugyanazokat a válaszokat adták.

Ware beszámolója szerint az emberek sokat fejlődnek, amikor hirtelen szembesülnek saját halandóságukkal. Életük végén világosan meglátják, hogy milyen hibákat követtek el. „Arra a kérdésre, hogy mit sajnálnak leginkább, vagy mit csinálnának másként, újra és újra ugyanazok a válaszok jöttek.” A nővér nemrég megjelent könyvében össze is foglalta az öt leggyakrabban elhangzó mondatot.

„Bárcsak lett volna bátorságom arra, hogy olyan életet éljek, amelyet én szerettem volna, és nem olyat, amit mások vártak el tőlem.”

„Ez volt az a mondat, amit legtöbbször hallottam - írja Ware. - Az emberek az életük végén világosan látják, mennyi álmuk maradt beteljesületlen, és rájönnek arra is, hogy ez többnyire nem a körülményeiknek, hanem a saját döntéseiknek az eredménye. Az egészség szabadságot jelent, de ezt sokan csak akkor ismerik fel, amikor már késő.”

„Bárcsak ne dolgoztam volna olyan sokat!”

A nővér szerint ez minden egyes férfitbeteg szájából elhangzott. A nőknél ez kevésbé volt jellemző, mivel Ware időskorú hölgyeket ápol, akiknek az életmódja még eltért a mai modern szokásoktól, így nem ők voltak a fő kenyérkeresők. „Minden férfi sajnálta, hogy kimaradt az életéből gyermekeinek a fejlődése és feleségének a társasága.

Mindannyian bánták, hogy olyan sok időt töltöttek a mókuserékben a megélhetés miatt.”

„Bárcsak lett volna bátorságom kimutatni az érzelmeimet!”

Sokan a békesség kedvéért lefojtják az érzéseiket. Így aztán közepszerű életre rendezkednek be, és nem lesz belőlük az, akik lehetnének. Ware szerint sokan épp a lefojtott keserűség és neheztelés miatt betegszenek meg. Ha valaki időben veszi a bátorságot és világossá teszi saját határait, a kezdeti esetleges konfliktusok után ez új, egészségesebb szintre emelheti a kapcsolatait.

„Bárcsak szorosabb kapcsolatot tartottam volna fenn a barátaimmal!”

Az emberek gyakran nem értékelik kellőképpen a jó barátságokat. „Sokak annyira elmerültek a saját dolgaikban, hogy közben nagyszerű barátságokat hagytak elsikkadni. Mélyen megbánták, hogy nem tettek erőfeszítéseket ezeknek az ápolására.” Ware szerint a halál árnyékában a fizikai dolgok elhalványulnak. Persze ilyenkor mindenki igyekszik elrendezni az anyagi ügyeit, de ez már inkább csak a hátrahagyott szeretteik érdekében történik. A végén már csak a jó kapcsolatok és a szeretet számít.

„Bárcsak boldogabb lettem volna!”

A nővér szerint meglepően gyakori volt ez a megbánás is. „Sokan csak életük végén jönnek rá, hogy a boldogság döntés kérdése. Régi szokásokat, beidegződéseket követnek, és a változástól való félelem miatt inkább elhitetik másokkal és magukkal is, hogy elégedettek, pedig a szívük mélyén ők is vágynak egy nagy nevetésre és egy kis bolondozásra. A halálos ágyán már senkit nem érdekel, hogy mások mit gondolnak róla.”

Johannes Joergensen: A búzaszem története

Amikor a magvető befejezte munkáját, a búzaszem két fekete és nedves földgöngy között találta magát, és nagyon elszomorodott. Minden sötét volt és nedves, a sötétség és a nedvesség pedig nőttön nőtt, minthogy az este beálltával sűrűn szakadni kezdett az eső. Reménytelen volt a helyzet. A búzaszem elkezdte felidézni emlékeit.

Azok a régi szép idők, amikor magként melegben volt része egy szálegyenes kalászban, amit a szél ringatott, együtt a testvéreivel! Bizony szép idők voltak, de olyan gyorsan elmúltak!

Aztán jött a sarló a maga éles és pusztító hangjával, hogy az összes kalászt ledöntse. Aztán az aratók gereblyéikkel felpakolták a kalászsokat a kocsikra és kérébe kötötték. Aztán, ami még szörnyűsebb, a cséplők megvadulva, kegyetlenül össze-vissza verték a kalászsokat. A búzaszemcsaládokat pedig, amelyeknek tagjai rügyező zöld ifjúkoruk óta együtt éltek, kiröpítették kalászaikból, és a búzaszemek szanaszét repültek, mindegyik magában, hogy soha többet ne találkozhasanak.

A gabonaszákban még volt legalább társasága. Egy kicsit szűkösen, igaz, levegőt is alig kaptak, de összességében beszélgetésre azért volt még lehetőség. Most viszont teljes elhagyatottságban, magány a köbön, elkésérítő!

Másnap viszont még rosszabb lett, amikor a borona végigegyeneselte a földet, és a búzaszem a legteljesebb sötétségben találta magát, mindenünnen föld, felette, alatta, mellette. A víz teljesen szétáztatta, egyetlen száraz porcikája sem maradt.

Miért teremtettek meg, ha ilyen méltatlan módon kell elvesznem? Nem lett volna jobb számomra, ha sohase ismerem meg az életet, a napfényt? – gondolta magában.

Akkor hang hallatszott a föld mélyéből:

– Add át magad bizalommal! Szívesen, félelem nélkül. Azért halsz meg, hogy egy szebb életre szülessél újra.

– Ki vagy te? – kérdezte a szegény búzaszem, miközben belül tisztelet ébredt benne, minthogy úgy tűnt, hogy a Hang az egész földhöz szól, sőt az egész Világegyetemhez.

– Én vagyok az, Aki téged megteremtett, és aki most újjá szeretne teremteni téged.

Ekkor a búzaszem ráhagyatkozott Teremtője akaratára, többé semmiről sem tudott.

Egy szép tavaszi reggelen a nedves talajból előbújt a kis zöld hajtás. Mámorosan nézett körbe. Pontosan ő volt az, a búzaszem, aki visszatért újra az életbe.

Napsütés ragyogta be a kék eget, madárdal zengett.

Visszatért az életbe... és nem is egyedül, maga körül egész sereg hajtást látott, akik között felismerte testvéreit.

Akkor a törékeny növénykét megszállta a lét öröme, és legszívesebben az égis nyújtózkodott volna, hogy megsimogassa apró leveleivel.

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Megvan-e bennem a vágy, hogy lássam az Urat?
- Szavaim, tetteim, életem segít-e elvezetni másokat Jézus Krisztushoz?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Urunk, Istenünk, segíts minket, hogy életünkben az a fáradhatatlan szeretet vezessen, amellyel Krisztus szerette a világot, és halálra adta értünk önmagát. Aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön-örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy egyre teljesebben megláthassam Krisztust, és mindig hűségesen tudjam követni és szolgálni őt a te nagyobb dicsőségedre! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

*Ha majd fölmagasztalnak a földről,
mindenkit magamhoz vonzok (Jn 12,20-33)*

(Forrás: Cathopic)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- láthatom az Úr Jézust és benne s általa az Atyát is.
- Jézus szeretete magához vonz és szelíden átformál engem is.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- akarjak találkozni Jézussal.
- törekedjem tanúságot tenni az Úrról, s ezáltal másokat is elvezessek hozzá.

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Nagyböjt 5. vasárnap („B” év)
Borítófotó © Cathopic

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Szent Ágoston prédikációjának részletét a *Catena aurea* német nyelvű kiadása alapján Hegyi László fordította

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Marika S: Fohász – <http://laudetur.hu/ezt-jelenti-jezus-megvalto-halala>

Teréz anya imája – <http://laudetur.hu/6-nap-minden-szomit>

Teréz anya és Cyprian – <http://laudetur.hu/6-nap-minden-szomit>

Amit másképp csináltam volna – www.nicelife.hu/tortenetek/maskeppen.php

Johannes Joergensen: A búzaszem története – <https://www.qumran2.net/ritagli/index.php?ritaglio=2143> (fordította Hegyi László)

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a lectio divina munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Rácz Dávid, Rácz Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2021

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levélcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu